

## Apklausa „Panevėžio rajono gyventojų galimybės ir poreikis dalyvauti prevencinėse sveikatos priežiūros programose“ analizė

Manoma, kad apie 50 proc. visų ligų būtų galima išvengti, jei būtų nuosekliai įgyvendinamos ligų profilaktikos priemonės. Žmonės vis dar galvoja, kad ligų profilaktika – gydytojų rūpestis. Tačiau susiejus gydytojų ir Jūsų pastangas atsiranda daugiau šansų nesusergti pavojingomis ligomis, o susirgus – anksti jas nustatyti ir sėkmingai gydyti. Todėl būtina pakankamai žinoti apie įvairių ligų profilaktiką, suprasti jos reikšmę sveikatai, samoningai šias žinias taikyti savo kasdieniniame gyvenime.

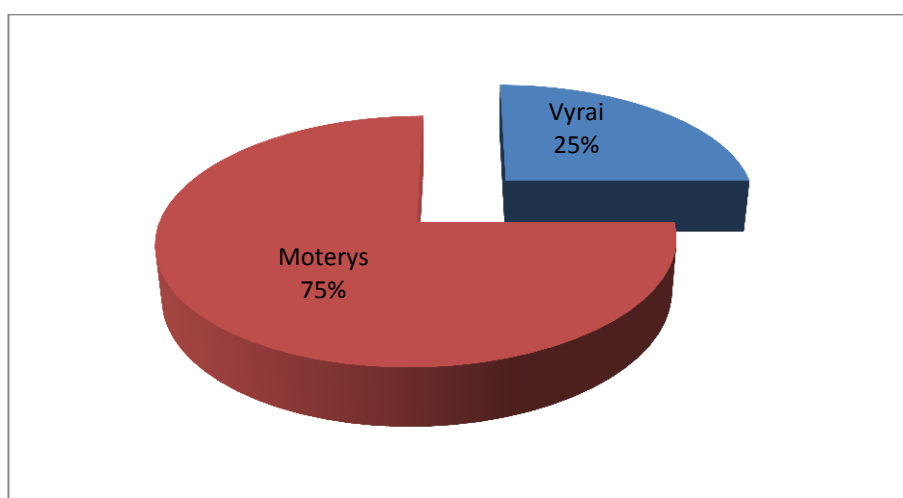
Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras atliko apklausą, siekiant įvertinti Panevėžio rajono gyventojų galimybes ir poreikį dalyvauti nemokamose prevencinėse sveikatos priežiūros programose bei išsiaiškinti nedalyvavimo priežastis.

Anketinė apklausa atlikta Panevėžio rajone 2012 metais. Apklausoje dalyvavo Panevėžio rajono gyventojai. Atsitiktinės patogiosios atrankos metodu atrinktiems Panevėžio rajono gyventojams buvo išdalintos anketos. Prieš pildant anketas, kiekvienas respondentas buvo supažindintas su atliekamu tyrimu. Anketa anoniminė. Anketoje pateikti 9 klausimai.

Buvo išdalinta 250 anketų, 214 respondentų anketas grąžino. Remiantis respondentų atsakymais buvo atlikta analizė.

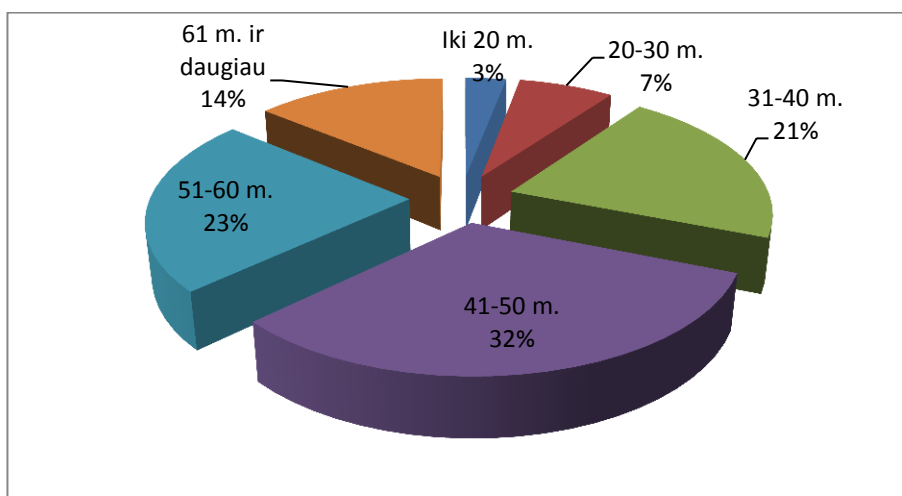
### APKLAUSOS REZULTATAI

Apklausoje dalyvavo 214 respondentų: 161 (75 proc.) moteris ir 53 (25 proc.) vyrai (žr. 1 pav.).



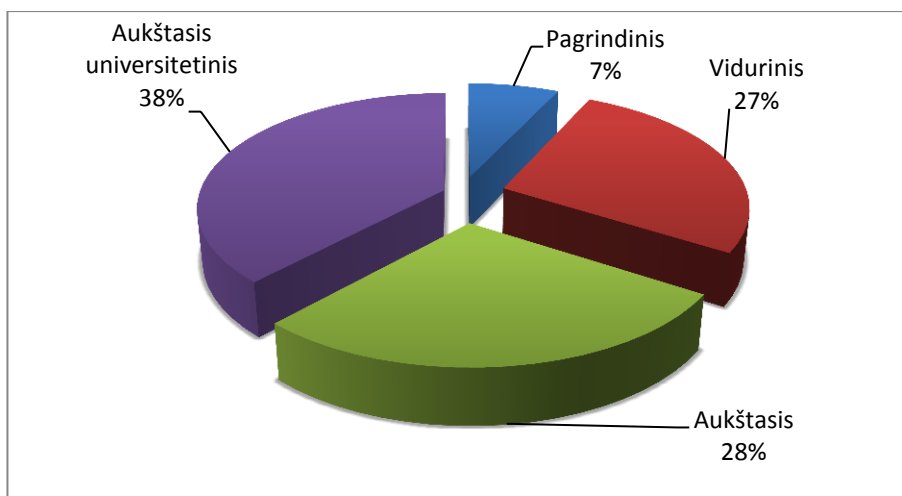
*1 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal lytį (proc.).*

Apklaustųjų amžius nuo 20 m. – 61 m. ir daugiau. 20 m. amžiaus respondentų 6 (3 proc.), 20 – 30 m. 14 (7 proc.), 31 – 40 m. 46 (21 proc.), 41 – 50 m. 68 (32 proc.), 51 – 60 m. 50 (23 proc.), 61 m. ir daugiau 30 (14 proc.) (žr. 2 pav.).



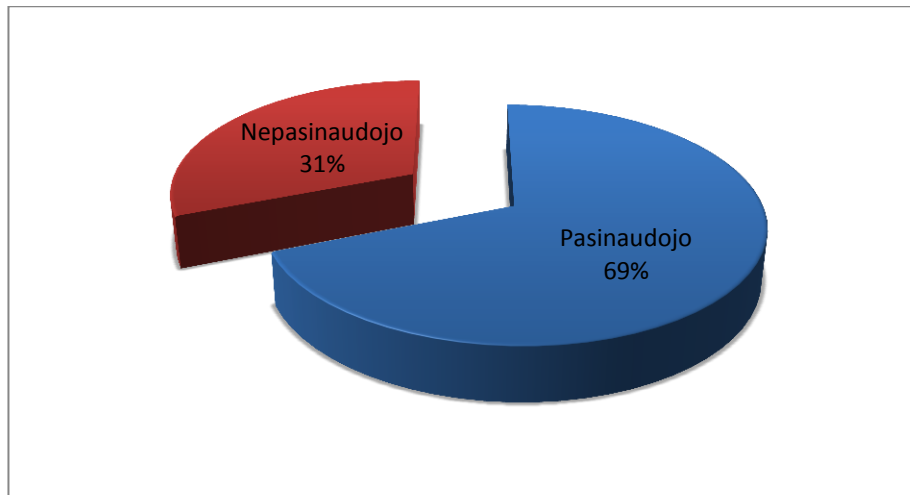
**2 pav.** Tiriamųjų pasiskirstymas pagal amžių (proc.).

Apklausoje dalyvavusieji respondentai nurodė savo išsilavinimą: 15 (7 proc.) pagrindinis, 57 (27 proc.) vidurinis, 59 (28 proc.) aukštasis ir 82 (38 proc.) aukštasis universitetinis (žr. 3 pav.).



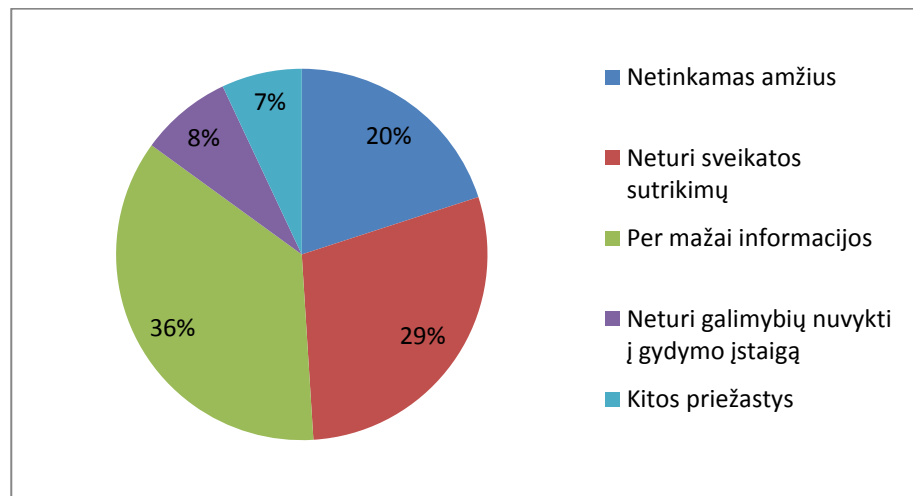
**3 pav.** Tiriamųjų pasiskirstymas pagal išsilavinimą (proc.).

Į anketoje pateiktą klausimą: „Ar Jūs (Jūsų šeimos nariai) esate nemokamai pasinaudoję prevencine sveikatos priežiūros programa“, 147 (69 proc.) respondentai atsakė taip, 67 (31 proc.) – atsakė ne (žr. 4 pav.).



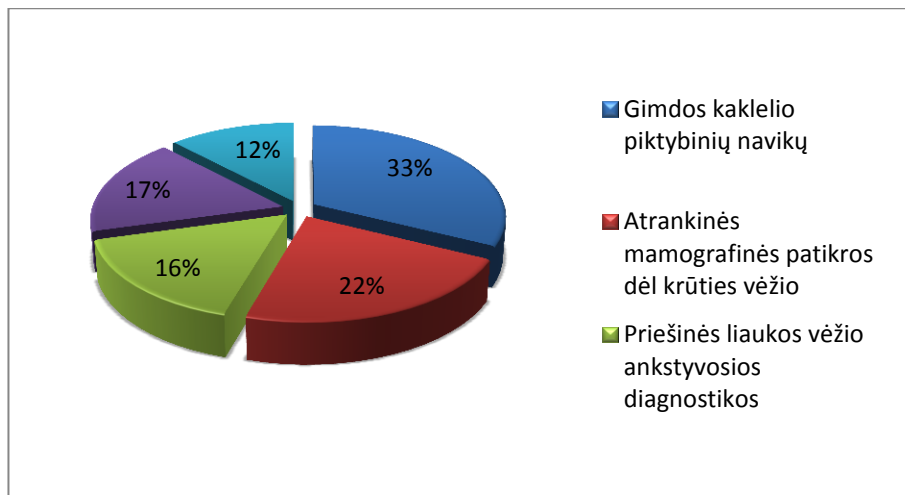
**4 pav.** Respondentai pasinaudoję/ nepasinaudoję nemokama prevencine programa (proc.).

67 (31 proc.) apklaustieji, kurie nepasinaudojo sveikatos priežiūros prevencine programa, nurodė tokias priežastis: netinkamas amžius 13 (20 proc.), neturi jokių sveikatos sutrikimų 19 (29 proc.), per mažai informacijos apie prevencines programas 24 (36 proc.), neturi galimybių nuvykti į gydymo įstaigą 5 (8 proc.), 4 (7 proc.) nesidomėjo ar buvo abejingi savo sveikatai (žr. 5 pav.).



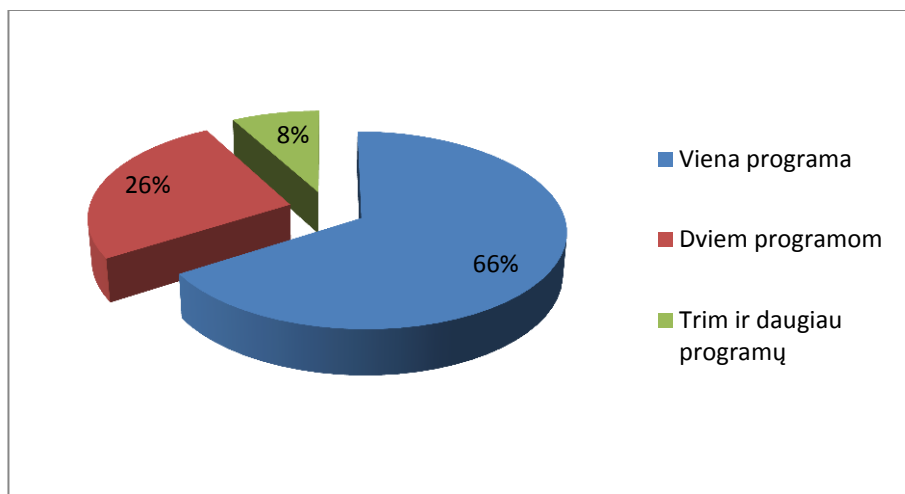
**5 pav.** Respondentų pasiskirstymas pagal priežastis (proc.).

Iš visų dalyvavusiųjų apklausoje, 147 (69 proc.) respondentai nurodė, jog pasinaudojo nemokamomis sveikatos priežiūros prevencinėmis programomis. 98 (66 proc.) apklaustieji sudalyvavo tik vienoje iš penkių, vykdomų Panevėžyje, nemokamų prevencinių programų: gimdos kaklelio piktybinių navikų (33 proc.), atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio (22 proc.), priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos (16 proc.), asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei (17 proc.), vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis (12 proc.) (žr. 6 pav.).



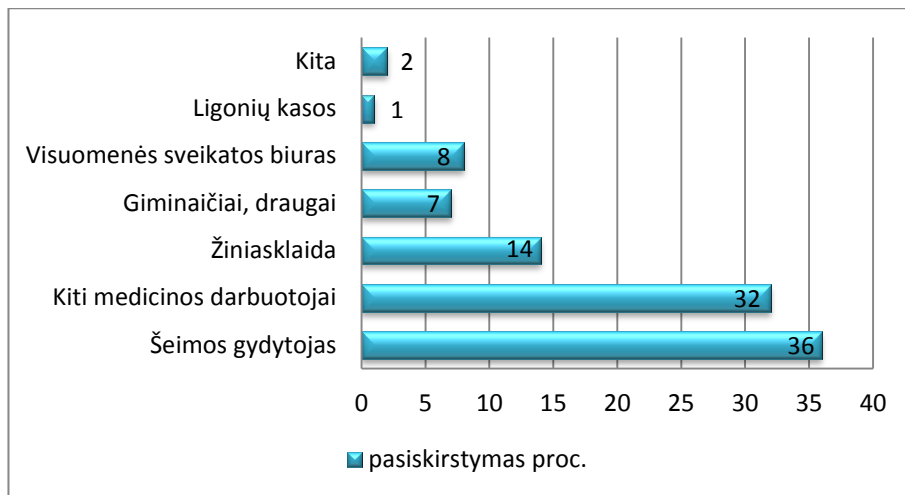
**6 pav.** Respondentai, kurie sudalyvavo vienoje prevencinėje programoje (proc.).

Apklaustieji savo anketoje nurodė ir po kelias prevencines programas, kuriose sudalyvo jie patys arba jų šeimos nariai. 98 (66 proc.) respondentai sudalyvavo tik vienoje iš penkių prevencinių programų, 38 (26 proc.) – dviejose ir 11 (8 proc.) – trijose ir daugiau (žr. 7 pav.).



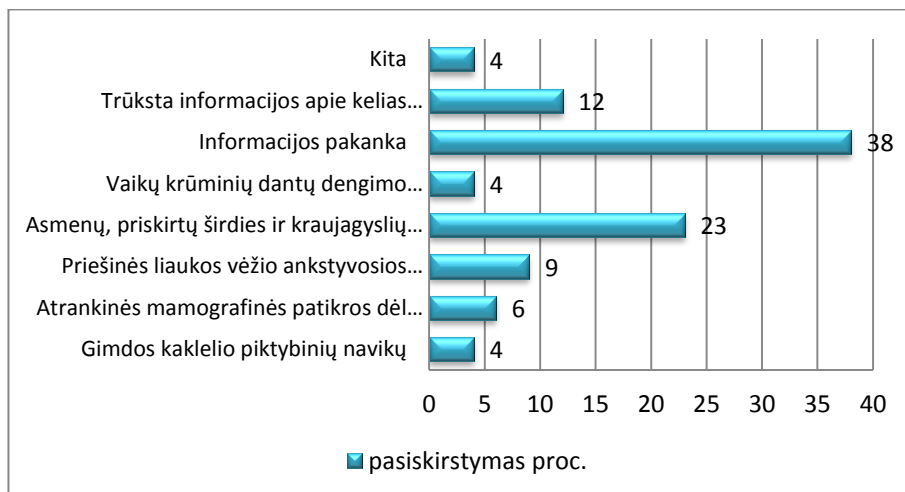
**7 pav.** Respondentų pasiskirstymas pagal pasinaudotų prevencinių programų skaičių (proc.).

Į anketoje pateiktą klausimą „Kas Jus informavo apie nemokamas sveikatos priežiūros prevencines programas“, respondentai nurodė tokius šaltinius: 53 (36 proc.) – šeimos gydytojai, 47 (32 proc.) – kiti medicinos darbuotojai, 21 (14 proc.) apklaustasis sužinojo iš žiniasklaidos, 10 (7 proc.) – informavo giminaičiai, 11 (8 proc.) sužinojo iš visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, 2 (1 proc.) – iš ligonių kasų, 3 (2 proc.) nurodė, kad asmeniškai ar iš bendruomenių (žr. 8 pav.).



**8 pav.** Klausimo „kas Jus informavo apie nemokamas sveikatos priežiūros prevencines programas?“ atsakymų pasiskirstymas (proc.).

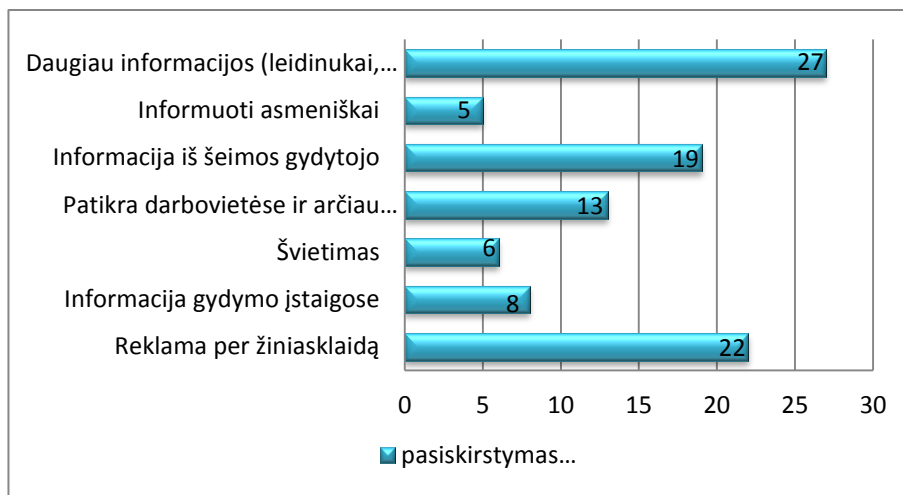
Į klausimą „Apie kurias sveikatos priežiūros prevencines programas labiausiai trūksta informacijos“, atsakė 197 (92 proc.) apklaustieji. Iš jų 75 (38 proc.) respondentams informacijos apie visas programas pakanka. 24 (12 proc.) apklaustiesiems trūksta informacijos apie kelias programas, 45 (23 proc.) – nepakanka informacijos apie širdies ir kraujagyslių ligų, 17 (9 proc.) – apie priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą, 11 (6 proc.) – apie mamografinę patikrą dėl krūties vėžio, 8 (4 proc.) – apie gimdos kaklelio piktybinių navikų, 8 (4 proc.) – apie vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis prevencinę programą (žr. 9 pav.).



**9 pav.** Respondentų pasiskirstymas pagal programas, apie kurias trūksta informacijos (proc.).

Ką reiktų daryti, kad gyventojai aktyviau dalyvautų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto finansuojamose prevencinėse sveikatos priežiūros programose, 111 (52 proc.) apklaustųjų nieko neatsakė, o 103 (48 proc.) nurodė: daugiau reklamos per žiniasklaidą (laikraščiai, radijas, TV) – 22 proc., daugiau informacijos gydymo įstaigose (poliklinikose, ligoninėse, šeimos

klinikose ir kt.) – 8 proc., gyventojų švietimas (paskaitos) – 6 proc., kad būtų atliekamos patikros darbovietėse ar arčiau gyvenamosios vietos – 13 proc., kad juos apie tai informuotų šeimos gydytojas arba kitas med. personalas – 19 proc., kiti norėtų, kad juos informuotų asmeniškai (laiškai, kvietimas) – 5 proc., kad daugiau informacijos bet kokiomis informavimo priemonėmis nurodė 27 proc. respondentų (žr. 10 pav.).



**10 pav.** Respondentų pasiskirstymas pagal jų nurodytas informavimo priemones (proc.).

Apibendrinant apklausos rezultatus, galima teigti, kad Panevėžio rajono gyventojai žino apie nemokamas sveikatos priežiūros prevencines programas ir jose dalyvauja.

- Apklausoje daugiausia dalyvavo moterys, dominavo 40 – 60 metų amžiaus ir turintys aukštąjį išsilavinimą rajono gyventojai.
- Daugiau nei pusė tyiamųjų ir jų šeimos narių pasinaudojo viena arba dviem nemokamomis sveikatos priežiūros prevencinėmis programomis: gimdos kaklelio piktybinių navikų ir atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio.
- Apie prevencines programas daugiausia respondentai sužinojo iš šeimos gydytojų, medicinos personalo ir žiniasklaidos.
- Informacijos nepakanka apie širdies ir kraujagyslių ligų, priešinės liaukos vėžio prevencines programas.
- Nedalyvavimą prevencinėse programose lėmė informacijos trūkumas, sveikatos problemų neturėjimas ir netinkamas amžius.
- Apklaustieji norėtų, kad apie nemokamas sveikatos priežiūros prevencines programas juos ir jų šeimos narius nuolat informuotų šeimos gydytojai, medicinos personalas bei žiniasklaidos priemonės.

Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė  
Ala Kuzmienė